

Az ily szabadságoknak a lehetőség szerinti engedélyezése a közjegyzőknek a legmelegebben ajánlatik.

3. A felmondási határidő közjegyzők és jelöltek között különös megállapodás hiányában három hóban állapítatik meg.

4. A közjegyzők és jelöltek közt felmerülő, a szolgálati és munkabéri viszonyból származó vitás kérdések egy közjegyzőkből és jelöltekből összeállítandó választott bíróság által az ezen célra alkotandó választott bírósági eljárás szerint felelőbíróként döntetnek el.

5. Más igazságszolgáltatási ágakhoz tartozóknak a közjegyzőséghez való átlépésének kérdését illetőleg megállapítatik, hogy a közjegyzőségénél a más igazságszolgáltatási ágakban merített gyakorlatból csak hat évi gyakorlat számítható be.

6. Mindenki, a ki a közjegyzői karba belép, tartozik magát kötelezőleg az aggsági és munkaképtelenségi, esetleg az özvegyi és árva-nyugdíjbiztosításnak alávetni, mi mellett az ebből származó terhek csökkentése végett azon mód, a mely szerint a kivetésnek, a nyugdíjak kifizetésének, mindenkori szükségletéhez képest történnie kell, beható mérlegelésnek tárgyává teendő.

Kinevezések: Az igazságügyminister kinevezte dr. Halász Akos budapesti kir. közjegyzői helyettesét Maros-Ilyére, dr. Bonts Gyula aradi kir. közjegyzői jelöltet Vajda-Hunyadra, Hász Sándor budapesti gyakorló ügyvédet Battonyára és ifj. Demkó Pál nagybecskereki gyakorló ügyvédet Dévára kir. közjegyzőkké. Jeszenszky Dezső budapesti IV. és Jeszenszky István budapesti X. kerületi kir. közjegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

Szerkesztői üzenet. Lapunkat január 1-től küldjük mindenik kartársunknak, azonban ingyen április 1-től kezdve csak az egyleti tagok fogják kapni, kérjük azért t. kartársainkat, hogy ha a lapot megkapni óhajtják, még e hó folyamán előfizetni méltóztassanak.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK-ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: A tisztelt kartársakhoz. — A közjegyzői levéltárak kiselejtezése. — Érvényes-e a vak által közjegyzői hitelesítésével kiállított magánokirat. J. G. — Pár szó „az örökbefogadási szerződés” című cikkhez. Dr. Kénessy Ferencz, veszprémi kir. közjegyző-helyettes. — A közjegyző s helyettese működésének kérdéséhez. Irta: Bésán Mihály, ungvári kir. közjegyző.

A tisztelt kartársakhoz.

A nyugdíj-intézet kérdéséhez még eddig kérésünkre csak négyen válaszoltak. Kettő megjegyzés nélkül helyesli, egy elejtendőnek véli a bélyegelárusításra vonatkozó indítványt, a másik a 100 forint beiratási díj irántit, 260-an még nem válaszoltak.

Szépen kérjük kartársainkat, legyenek szivesek csak annyit válaszolni, hogy akarják-e a megkezdett akció folytatását vagy nem? Hisz egy 2 krajczáros levelező-lapra kiírni e pár szót nem olyan nagy dolog. Az időért pedig, a mi minden nap eltelik, igazán kár. Azért, mert eltelt 24 év nyugdíj-intézet nélkül, még nem következik, hogy minden további nap elvesztése ne lenne valóban pótolhatlan veszteség.

Az előfizetés iránt tett felhívásunk is siker nélkül maradt, azért ez az utolsó szám, a melyet kapni fognak azok a kartársaink, a kik sem az egyletnek nem tagjai, sem a lapra nem fizettek elő.

A kamarák elnökeihez intézett kérésünkre csak három válasz érkezett eddig, legyen szabad kérésünk teljesítését e helyütt megsürgetni.

Szerkesztő.

A közjegyzői levéltárak kiselejtezése.

Néhány évvel ezelőtt felmerült már egyletünk körében a közjegyzői levéltárak kiselejtezésének szükségessége, és én ugy emlékszem, hogy e tárgyban bizonyos javaslat discussió tárgyát is

képezte ott, de hogy tovább mi történt, hogy felterjesztés tétetett-e az igazságügyiminister urhoz vagy sem, és ha igen, hogy arra jött-e válasz, vagy nem, azt már nem tudom. Annyi bizonyos, hogy e kérdés tárgyalása az utóbi időben tanácskozásaink rendén nem merült fel.

Már pedig a levéltárak iratainak felszaporodása, és azoknak őrzése szintén egy olyan teher, a mi különösen Budapesten és nagyobb városokban nagyon is nyomja a közjegyzők amugy is eléggé terhelt vállait.

Mi, az első közjegyzők még csak valahogy elbirjuk, mert hát csak huszonnégy év iratait kell hogy gondozzuk, de mi lesz csak még egy huszonnégy év múlva. Hogy akkor már nem mi fogunk közjegyzők lenni, és hogy akkor már nem minket fog terhelni az ebből származó nehézség, még nem ment fel minket az alól a kötelesség alól, hogy ha lehet, ne gondoskodjunk előre a teher megkönnyítése iránt.

Véleményem szerint törvényhozási intézkedést kellene provokálnunk e kérdésben, mert az teljesen helytelen állapot, hogy minden értéktelen, esetleg efemer természetű irat az idők végtéig őriztessék. Nincs abban haszna senkinek és a közjegyzőt minél tovább, annál aránytalanabban terheli meg.

Mert hát például mi szükség van arra, hogy intések, felhívások, felmondások stb., letéti jegyzőkönyvek — ha a letét kiszolgáltató, az óvás-könyvek és a hitelesítési jegyzőkönyvek örökre őrizet alatt tartassanak.

Azt hiszem, hogy még az ingatlanok felett kötött szerződések megőrzése is bizonyos időn túl indokolatlan, ugy szintén az adósleveleknek örök időkre megtartása szükségtelen.

Az ingatlan feletti jogok szerzése ugy is csak a bekebelezés által fejeztetik be, és a telekkönyvi hivatal levéltárában a szerzés alapját képező okirat hitelesített másolat alakjában szintén megőriztetik, nincs tehát semmi olyan nyomós ok, mely ezen iratoknak örök időkre leendő megőrzését követelhetné.

Az adóslevelek rendszerint időhöz kötött jogokat tartalmaznak, ezekre nézve is szintén elég volna, hogy csak bizonyos ideig őriztessenek meg.

Ezek előre bocsátása után áttérek a teendő javaslatra.

A közjegyzőknek a felszaporodott levéltárak okozta terhén háromféleképen lehetne segíteni és pedig:

legkönnyebben, ha a hatályon kívül helyezett 1874. XXXV. törvénycikk 14. fejezete némi módosítással ismét életbe léptetetik; ha a levéltárak időnként kiselejteztetnek;

és ha oly intézkedések tétetnek, a melyek által eleje vétesék annak, hogy a levéltárak tartalma ok nélkül ne szaporodjék.

Különben ez a háromféle mód legczélszerűbb eredményt akkor fog előidézni, ha mind a három mód egymással kombinálódik és mind a három felhasználtatni fog.

A javasolt módok közül tárgyaljuk mindjárt a legutolsót:

Ez idő szerint, és — azt hiszem ezután még inkább — a közjegyzők teendője leginkább a névalírások hitelesítéséből áll. Nem gondolom, hogy valótlan állítok, ha azt mondom, hogy az ügykönyvbe vezetett ügyiratoknak legalább 70 százaléka névalírást hitelesítő jegyzőkönyv, tehát ezek az iratok azok, a melyek leginkább növelik a közjegyzői levéltárak tartalmát és így ezekre nézve kellene valamely intézkedés, a mely a jegyzőkönyveket mellőzhetővé tenné.

Ugy gondolom, hogy ily intézkedés lehetséges, ha elrendeltetnék, hogy a közjegyző a hitelesítésekről vezessen egy rovatos lajstrom-könyvet, a mely éppen ugy, mint az ügykönyv, számozott rovatos lapokat tartalmazna és a törvényszéki elnökök által előlegesen hitelesítettnek.

Ezen aláírás-hitelesítésekről vezetett könyvben rovatolt ívek volnának, a melyekbe be lehetne vezetni a számot, a keletet, a felek és tanuk neveit, az aláírt okirat megjelölését és a felek és tanuk ezen adatok helyességét aláírásukkal igazolnák, szóval, a helyett, hogy mint most, a közjegyzők egy nyomtatványt töltenek ki és ugy állítják ki a jegyzőkönyvet, akkor a rovatokat töltenék ki csak és nem kellene még az ügykönyvbe is bevezetni és ok nélkül nem telnének meg mind hitelesítési jegyzőkönyvekkel a levéltárak.

Ezen módon segítve volna a névalírások hitelesítése által okozott nehézségen.

Van még egy helytelen szokás, a mi oka annak, hogy a levéltárak éppen kétszeres terjedelmet érnek el és ez a szokás az óvás-levelek helytelen kiállításában rejlik.

Ugyanis az 1876. évi XXVII. törvénycikk 99. §. így hangzik:

„Az óvásnak magában kell foglalni:

1. A váltónak vagy a másolatnak és minden rajta levő hátiratnak s megjegyzésnek hü mását“,

a mi annyit tesz, hogy magában az óvás-levélben kell leírni a váltó egész szövegét és pedig így:

„ . . . . . megkeresett, hogy a következő — frt — kr bélyegű úrlapon kiállított váltót (ide beirandó lenne a váltó) mutassam be“ stb.

E helyett pedig az a szokás, hogy az óvás szövegében hivatkozás történik a tullapon leírt váltóra csak és az óvás hátlapjára van másolva a váltó.

Ez a szokás három okból is helytelen és pedig:

először, mert a törvény határozott intézkedéseivel ellenkezik; másodsor, mert a hátlapon irt másolat, ha nincs hitelesítve, azt sem tanúsítja, hogy az a szóbanforgó váltónak hű másolatja, ha pedig a másolat hitelesítettik, akkor a félnek ok nélküli költséget és a közjegyzőnek felesleges dolgot okoz;

harmadszor azért, mert így egy papirlapnak mindkét oldalát elfoglalja és az óváskönyvben is két oldalt tölt be és éppen e miatt az óváskönyvben csak félannyi óvás fér el és ez okból kétannyi könyv terheli a levéltárakat, mint a mennyire különben szükség volna.

Ezt az alkalmatlanságot különben, a mi az óvás-könyvek kétszeres sokasága okoz, mi magunk minden törvényes intézkedés bevárása nélkül, egyedül az által, hogy a törvény értelmében járunk el és az óvás-leveleket úgy vesszük fel, a hogy azokat felvenni a törvény rendeli — megszüntethetjük.

Ezután áttérek a legelől említett mód megbeszélésére.

Az 1874. XXXV. törvényczikk 14-ik fejezetét, ha nem is egészen, de módosításokkal visszaállítandónak találnám, mert ha áll is az a tapasztalat közben kiderült igazság, hogy nem volt czélszerű sem a közönség, sem a közjegyzők érdekében az az intézkedés, hogy „minden elhalt vagy egyéb módon megszünt közjegyző iratai a törvényszékeknél felállítandó közjegyzői levéltárakban őriztessenek“, azaz hogy azonnal a törvényszéki közjegyzői levéltárakban helyeztessenek el, de épp úgy czéltalan, ha szigoruan keresztül fog vitetni az az intézkedés, mely az 1886. VII. törvényczikk 17. §-ban foglaltatik, az tudniillik, hogy minden közjegyző irattára a közjegyző utódjának átadatik és a mi ebből folyik, hogy az utóbbi közjegyző az elődjei irattárát gondozni és megőrizni tartozik. A törvény ugyan e tekintetben nem intézkedik, ugyanis tudtommal sehol sem intézkedik az iránt, hogy az utód

tartozik az elődök levéltárait is megőrizni, de azért én ezt, mint magától értetődő kötelezettséget elismerem.

Én tehát azt gondolom, hogy helyes az, hogy bizonyos időn belül az előd levéltára az utódnak átadassék, de hogy az idők folyama alatt a sok előd-levéltárak terhe mind egy utód vállaira nehezedjék, a mily czélszerűtlen, épp oly igazságtalanság is lenne. A folytonosság megkövetelte azt az intézkedést, hogy a közvetlen előd levéltára az utódnak átadassék, de továbbmenni már helytelen volna.

Tehát a 14. fejezet értelmében a törvényszékeknél a közjegyzői levéltárak felállítandók volnának és a közjegyzőknek meg kellene engedni azt, hogy kérhessék a levéltárak azon részeinek ott elhelyezését, a melyekre nekik tapasztalat szerint már szükségök nincs többé.

A mi a második helyen említett módot illeti, ennek helyes elintézése minden esetre a legkényesebb, mert hát nem könnyű törvény által kimondani azt, hogy mely okmányok fontosak és melyek nem, egy nagyon csekély substratumnól szóló okmány akárhányszor az érdekelte felekre nézve sokkal nagyobb értéket képvisel, mint más felekre a sokkal nagyobb értékek felett kiállított okirat. De ezenkívül akárhányszor bizonyos célját teljesen betöltött és különben minden kár nélkül megsemmisíthető okmány ha meg van, sok év múlva is alkalmas bizonyíték, esetleg egészen másféle ügyben is, mint a milyenben keletkezett.

Hanem azért az emberiség oly gyorsan él, és a mai hasonlíthatatlanul gyorsabban, mint a régi, hogy a multak bizonyítékai mindinkább veszítenek actualis jellegükből; de még ha nem volna is úgy, a harmadik, negyedik generációnak, tehát a dédunokának már alig van oly dolga, a mely az első generáció, tehát a dédapa korabeli ügyletekkel oly ügyi összeköttetésben lenne, hogy az azon ügyletek ügyirataira szüksége volna. Természetesen kivétel lehet úgy az ügyletek nemeire nézve, mint egyáltalában bármely ügyletekre nézve.

Mindazon által az idő szintén a jogi életben is oly faktor, a mi szerepet játszik, még pedig oly fontos szerepet, hogy azt minden törvény kénytelen tekintetbe venni és kénytelen szabályozni. Ha tehát pusztán az időmulás elég hatalmas eszköz még jogok szerzése és vesztésére is, akkor nincs más alkalmasabb mód a szóban forgó kérdés megoldásánál, mint alkalmazni itt is az időmulás hatályát.

Azaz úgy gondolom, hogy meglehetne határozni azt, hogy a közjegyzői levéltárban őrzött iratok bizonyos idő multával megsemmisíthetők legyenek.

Nem azt értem ez alatt, hogy kivétel nélkül minden irat, hanem azok az iratok, a melyek minden előre látható hátrány nélkül megsemmisíthetők.

A megsemmisítendő iratok között is többféle megkülönböztetés tehető. Például a váltó-óvás-könyvek a váltótörvény által meghatározott elévülési idő után meghatározandó bizonyos idő, mondjuk három év múlva, minden hátrány nélkül megsemmisíthetők lennének.

De már azok az okiratok, a melyeknek tárgyai hosszabb elévülési idő alá esnek, csak ezen elévülési idő letelte után bizonyos határidő múlva volnának csak megsemmisíthetők. Vagyis míg az óvás-könyvek hat év múlva minden baj előfordulhatása nélkül elpusztíthatók, addig a 30 évi elévülés tárgyai feletti okiratok csak 30, és azon túl meghatározandó idő múlva lehetnének csak megsemmisíthetők.

A megsemmisítés is csak feltételesen volna eszközendő, azaz, az érdekelt feleknek joguk lehetne arra, hogy az eredeti okiratukat magukhoz vegyék. Természetesen a kétoldalu okiratoknál két vagy több érdekelt fél is lévén, nehézség merülhetne fel a jogosultság kérdésének eldöntésénél.

Mindezen elmondott dolgok nem meritik ki és nem is oldják meg a kérdést, de azt hiszem alkalmat adhatnak eszmecserére.

Én a kérdést tanulmányozandónak és elég fontosnak tartom arra, hogy igyekezzünk megoldásra vezetni. Magamnak, — a ki átadtam 20 éves levéltáramat és átvettem egy több mint 50.000 okmányt tartalmazó irattárt — személyes tapasztalatom van már csak az egyszerű átvétel nehézségei felől. Már most ha egy előd levéltáramnak csak átvétele is oly óriás fáradsággal és veszőséggel jár, mi lesz akkor, a mikor több elődét kell átvenni. Hát még a megszorodott levéltár kezelése és megőrzése mily nehéz feladat leend?

Bizonyára semmi arányban sem fog állani azzal az előnnyel, a mi a közjegyzőt éri az által, hogy hébe-korba egy-egy másolatot adhat ki valamely régi iratról.

De tovább menve, mikor a közjegyzőtől az ily nagy terje-

delmű levéltárak gondozása és megőrzése követeltetik, a közjegyző teljes lehetetlenségre van kárhozthatva. Mert ő képtelen arra, hogy feleljen az iránt, hogy évek folyamán valamely okirat el nem tévedett, vagy el nem veszett. Egyetlen vigasztalása van, az t. i., hogy az ellenőrzés is lehetetlen és hogy az nem is gyakoroltatik.

Az iroda-vizsgálatok évről-évre megtartatnak, de a vizsgálatnak tárgyát mindig csak az utolsó vizsgálat óta létrejött ügyiratok képezik, és a vizsgálat soha a mult vizsgálatot megelőző időre ki nem terjesztetik, úgy hogy elveszhet az egész levéltár a nélkül, hogy hivatalosan valaki tudhatna róla. Persze a közjegyző halála után a hiány feltűnhetik, de akkor már a hiány hiánynak marad és a meghalt közjegyző többé felelősségre nem vonható.

S. R.

Érvényes-e a vak által, kézjegyének közjegyzői hitelesítésével kiállított magán-okirat?

Manapság, a magyar közjegyzői intézmény 24-ik évében, közel negyedszázados gyakorlat után, azt lehetne hinni, hogy a közjegyzői törvény szelleme már annyira áthatotta legyen az ennek gyakorlati alkalmazására hivatott kartársak összességét s annyira egységessé tette a közfelfogást, miszerint ki van zárva a lehetősége annak, hogy egyes intézkedéseinek konkrét esetekre való alkalmazásában — akár elvi tartalmát, akár pedig alaki szabványait tekintsük: az egységes felfogástól s az egyöntetű kezeléstől eltérés jelentkezhesék, s így ellentétes felfogások — ugyanegy esetre vonatkozólag, egymással szembeállhassanak.

Tényleg azonban ez még mindig nem így van; a minthogy egy legközelebb előfordult s tudomásomra jutott eset erre adatul is szolgál.

Egyik székes-fővárosi kartársunknak — birói megbízásban eljárva, egy végrehajtási pénztömeget kellett felosztania; a mely tömeg részben vidéken lakó felek számára volt sorozva. A vidéki érdekeltek egyike egy vak egyén, a ki mellesleg megjegyezve, gyakorló ügyvéd, két nyugtatóványt állított ki, hogy az ő megbízásában eljáró helyettese, azoknak bemutatása ellenében, a rész-

ben saját számára, részben pedig az általa képviselt ügyfél számára sorozott összegeket a bírói megbízottól, a felosztandó tömegből fölvehesse.

A vak egyén magához hívatta az otthelyt székelő közjegyzőt s a magánokiratban már elkészítve s megfelelő bélyegekkel is ellátva volt két rendbeli nyugtátványt előmutatván, kérte, hogy a közjegyző azokra teendő aláírását — illetve kézjegyét hitesítse.

A közjegyző az 1874. XXXV. t.-cz. 92. §-a — illetve az 1886. VII. t. cikkbe fölvevett 27. §. értelmében, a kérelem szerint el is járt, megtartván a szabatosan előirt formaságokat.

Megtörtént azonban s éppen ez a tárgya e szerény közlésnek, hogy a tömeget felosztó kartárs, a nála bemutatott kétrendbeli nyugtátványt a pénzfelvétel elismerésére alkalmas okiratoknak nem találta, megtagadván az illető összegeknek azok ellenében való kifizetését azzal az indokolással, hogy az 1886. VII. t.-cz. 21. §-a értelmében, vak egyén által kiállított okirat csak abban az esetben érvényes, ha az közjegyzői okiratba van foglalva.

Nos tehát, itt van az ellentétes felfogás köztem és említett t. kartársam között, a törvény hivatkozott szakaszainak értelmezésében. Abban a feltevésben, hogy az én felfogásom a helyesebb, ismertetem az esetet s óhajtanám, ha a kérdés — mely végre is gyakorlatban többször előfordulván, közös érdekünk, hogy a törvény, az adott esetekben csak egyféleképpen, tehát egyöntetűen alkalmaztassék, több oldalról való hozzászólás által, a helyes alapra helyezve, megállapíttassék.

Meg kell jegyeznem, hogy úgy a közérdek szempontjából, de különösen kári érdekből is, élénk bennem a törekvés — vagy inkább óhajlás arra, hogy a jogügyletek kötésénél s általában okiratok kiállításánál, a közjegyző közreműködése, a törvény keretén belül, minél kiterjedtebb módon igénybevéssék a közönség által. Ebből következik, hogy éppen nem vagyok az, aki a törvény által különben is szűk területre korlátolt úgynevezett közjegyzői kényszer, az előforduló eseteknél való alkalmazásban, megszorítólag igyekezném értelmezni.

Amde az ismertetett esetben, a törvényből csakugyan nem tudom kimagyarázni azt, hogy vak ügyfél általában — de különösen egyoldalú akaratkijelentést vagy nyilatkozatot tartalmazó magánokiratot, aláírásának vagy kézjegyének közjegyzői hitelesítése mellett, érvényesen és bizonyító erejűleg, ki nem állíthatna.

Legelőször is, tegyük megkülönböztetést az 1886. VII. t.-cz. 21. és 22. illetve az ezzel azonos intézkedésű 23-ik szakaszok szelleme és értelmezése között.

A 21. §-ban taxative elsorolt esetekben mindenekelőtt az az elv jut kifejezésre, hogy a kiállítandó okirat szükségképpen csak akkor foglalandó közjegyzői okiratba, ha annak célja az, hogy az ügyletkötésen kívül álló, tehát harmadik személyekkel szemben, bizonyítékul szolgáljon. — Az ügyfél s illetőleg a jogügyletet kötő felek tehát az említett esetekben, tetszésök szerint magánokiratot is állíthatnak ki, anélkül, hogy az ily magánokirat, maga a kiállító fél ellenében, avagy magok a kiállító felek között, ugyanazon jogügyletre vonatkozó viszonylatban — a magánokiratokra általában felállított bizonyító érték terjedelmében, nélkülözne a bizonyító erőt; ésakis harmadik személylyel szemben használva, kifogásolható annak bizonyító ereje.

Míg a törvény 22. és 23. §-aiban elsorolt esetekben azonban, hogy maga az ügylet érvénnyel bírjon, tehát hogy abból folyólag magok az ügyletet kötő felek, egymással szemben is, jogot vagy kötelezettséget az igazságszolgáltatás közvetítésével, érvényesíthessenek, vagyis hogy az egyáltalában jogi hatálylyal bírjon, kell hogy az okirat közjegyzői okiratban állíttassék ki.

Világos ebből, hogy a 21-ik szakaszban tárgyalt esetekben, ahol a vakok által kiállítandó okiratok is felemlítetnek, az ügylet érvényességéhez ab ovo közjegyzői okirat nem föltétlenül szükséges, — és ha nem, akkor önként következik, hogy a vak által kiállított magánokirat is — ha az máskülönböző a törvényszerű alakú követelményeknek megfelel, általánosságban érvénytelennek, vagy mondjuk bizonyító erőt nélkülözőnek, nem tekinthető.

De a 21-ik szakasz a taxative elsorolt esetekben is tesz még minőségi megkülönböztetést. Nevezetesen az a) pontban a házastárs részéről kiállított egyoldalú nyilatkozatok, — a b) pontban a házastársak között egymás részére kiállított oly okiratok, melyeknek célja, hogy harmadik személylyel szemben bizonyító eszközül használtassanak, soroltatnak el, — míg a c) pontban, egyebek között, a vakok által kiállított csakis oly okiratok említetnek, a melyek jogügyletet tartalmaznak vagyis kétoldalu kötést ért a törvény, a melyben a vak személyesen jár el; már pedig ebbe a kategóriába a vak által kiállított egyoldalú nyilatkozat, a milyen egy nyugtátvány is, bizonyára nem sorolható.

Ennek fejtegetése után, vegyük még szemügyre a novella 27-ik szakaszát is, mely az 1874. XXXV. törvénycikk 92-ik szakaszának kiegészítéseképpen alkottatott. Ebben szabályoztatnak azok az alakszerűségek, a melyek szerint a közjegyzőnek, egyebek között a vakok aláírásának vagy kézjegyének hitelesítése körül kell eljárnia.

Ime látjuk, hogy ismer a törvény esetet, a melynél a vak ügyfélnek okiratát nem kell szükségképpen közjegyzői okiratban kiállítani, hanem érvényesen és joghatályosan állíthat az ki magánokiratot is, ha az arra tett aláírását vagy kézjegyét, az előirt alakszerűségek mellett, közjegyző hitelesíti.

Vajjon milyen esetekre kontemplálhatta volna a törvény a vakok magánokiraton tett aláírása vagy kézjegye hitelesítésének az elégséges voltát, ha nem egy olyan egyoldalu nyilatkozaton, a mely először is jogügyletet nem tartalmaz s másodsor célja sem az, hogy harmadik személylyel szemben bizonyítékul használtassék fel?

Ez egyszerű pénzfelvételi elismervény mindenestre, — de sőt szerintem a vaknak minden egyoldalu akaratkijelentése vagy nyilatkozata is általában, a törvénynek emez intézkedése alá vonandó. Mert ha nem ez lenne a törvénynek egyedül helyes értelmezése, akkor a 27. §-ba a vakok névalírásának vagy kézjegyének hitelesítése körüli eljárást éppenséggel nem kellett volna fölvenni, mivelhogy az említett kartárs felfogása szerint, teljesen ki lenne zárva a törvény vakokra vonatkozó emez intézkedésének valamely esetben lehető gyakorlati alkalmazása. A törvény pedig fölösleges hiábavalóságot, bizonyára nem akar tartalmazni.

Nézetem tehát az, hogy a leirt nyugtatványok, kiállítási formájok tekintetében érvényesek s visszautasíthatók nem lettek volna.

J. G.

A szerkesztőnek, ha a lapjában közölt cikkben foglaltakkal nem ért egyet, joga van megjegyzéseit megtenni azonnal, nehogy hallgatása beleegyezésnek vétessék. Ezen jogra hivatkozom akkor, a mikor a fennebbi cikkre véleményemet az alábbiakban a cikkkel egyidejűleg teszem közzé:

Czikkiró kartársam azon állítását, hogy a vak is bizonyíthat magánokirattal, csakis a 27. §-al erősíti, a mely szerint abban a cikkben intézkedés tétetik arra az esetre, ha vaknak kell névalí-

írását hitelesíteni. Igen, de ez az intézkedés vonatkozhatik csak a 24. §-ra is, a mely cikkely szerint

„a vakok által kiállított váltónyilatkozatok váltójogi hatályához az aláírásnak közjegyzői hitelesítése kívántatik meg.“

Azaz, maga a törvény nevez meg egy esetet, a mikor a vakok névalírása hitelesítendő.

A 21. §-nak a t. czikkiró ur által kifejezett felfogása szerintem téves, mert

a 21. §-ban nem „az az elv jut kifejezésre, hogy a kiállítandó okirat szükségképpen csak akkor foglalandó közjegyzői okiratba, ha annak célja az, hogy az ügyletkötésen kívül álló, tehát harmadik személyekkel szemben bizonyítékul szolgáljon“

hanem az, hogy „okirat által való bizonyítás csak közjegyzői okirattal történhetik“;

a 21. §. a) és b) pontok alatt felsorolt eseteken kívül

a c) szerint még „vakok . . . által kiállított minden okiratnál.“

Tehát, ha valaki vak lévén, általa kiállított okirattal akar valamit bizonyítani, azt csak közjegyzői okirattal teheti, de magánokirattal nem.

Természetesen nem teszen különbséget az a körülmény, hogy az illető vak, a vele szerződésben álló féllel vagy harmadik személylyel szemben akar-e bizonyítani, itt a dolog lényege csak az, hogy okirattal és nem más módon akar bizonyítani.

A törvény ezen intézkedésével nem azt mondja, hogy a vak semmiféle ügyletet nem köthet csak közokirat mellett, mert hát köthet épp úgy szóbeli szerződést is, mint bárki más és ezen ügylet létrejöttét bizonyíthatja bármi módon éppen úgy, mint más, azt az egy esetet kivéve, ha általa kiállított okirattal akarna bizonyítani.

A törvény csak azt mondja, hogy ha a vak általa kiállított okirattal akar bizonyítani, akkor azt csak közjegyzői okirattal teheti.

Mindezekből pedig, hogy hosszadalmas ne legyek, csak azt a következtést vonom le, hogy a két közjegyző közül annak adok igazat, a ki a vak által kiállított magánokiratot bizonyítéknak nem fogadta el.

Még csak egyet; a 21. §. c) pontjából sehogy sem tudom

kiolvasni, hogy ott csak oly okiratokról van szó, a melyek kétoldalu kötést tartalmaznak, mert hát jogügylet alatt nem csak kétoldalu szerződést lehet érteni. De különben is a c) pontban csak az van, hogy „a mennyiben a jogügylet megkötésénél személyesen járnak el a vakok. A mi nem tenne semmi egyebet, mint azt, hogy nem más személy képviseli őket.

Pár szó

„Az örökbefogadási szerződés nem örökösödési szerződés“
 című cikkhez.

A fenti cím alatt értekezik ezen kérdésről a „Közjegyzők Lapja“ folyó évi február 1-én megjelent 3. számában Szily Ferencz kartársam, s eredményül a czimbén kimondott nézetet beigazolt-nak találja, s ebből folyólag kimondja, hogy az örökbefogadási szerződésnél az örökösödési szerződésre előirt alakiságokat alkalmazni nem szükséges.

Sajnálom, de engem a cikkíró urnak fejtegetései meggyőzni nem tudtak, s mint eddig, ugy ezután is az örökbefogadási szerződést azon alakiságok betartása mellett veszem fel, melyeket az 1876. évi XVI. t. cz. 33. §-a az örökösödési szerződésre előir.

Maga a cikk is elismeri, hogy Wenczel Gusztáv és Dr. Herczegh Mihály vele ellenkező nézetben vannak; után néztem máshol is, és látom, hogy Knorr Alajos („A gyámsági és gondnoksági ügyek“ 1878. évi kiadás 27. lap) Zlinszky Imre, Dárday Sándor („A magyar magánjog“ 1891-ik kiadás 643. lap) az örökbefogadási szerződést határozottan örökösödési szerződésnek tartják.*) A cikkíró urnak tehát az ellenkezőt bebizonyítani s nem pusztá állításokkal meglegednie kellendett.

Szily kartárs ur a szóban forgó két szerződés jogi természetében a közös vonást megtalálja ugyanabban, hogy mindkettőben az egyik fél által a másik részére, az előbbi halála esetére, vagyonelőny, örökösödési jog, biztosittatik. A kettő között azonban nagy különbséget lát, mert ugymond, az örökösödési szerződés a kedvezményezett korábban bekövetkező halála esetére hatályát veszti.

*) Pedig ez nem áll.

veszti, míg az örökbefogadási szerződés alapján keletkezett örökösödési jog kiterjed az örökbefogadott leszármazóira is. — Tisztelt Kollegám! ez utóbbi merész állítás, melyet bizonyítani s különösen — mert hisz erre vonatkozólag határozott törvényünk nincs — a birói gyakorlatból vett példákkal támogatni kellendett. Mert bizony az az örökbefogadott gyermek nem ölti fel mindenben a vérszerinti leszármazónak jogait, mit mutat az is, hogy végrendelet nem léteben ugyan a vérszerinti leszármazókkal egyformán örököl, de végrendelet tételnél elég őt egyszerűen mellőzni s nem kell őt határozottan kitagadni.

Az örökbefogadott gyermek jogainak leszármazóira való átháramlása tekintetében különben volt alkalmam az igazságügy-miniszterium felfogásáról is értesülni. Egy jóváhagyás végett felterjesztett örökbefogadási szerződésnek egyik pontja ugyanis az volt, hogy ha az örökbefogadott az örökbefogadót megelőzőleg halna el, a szerződéssel szerzett jogaiba vérszerinti leszármazói lépnek. Az igazságügyminiszterium a szerződést 52934/I. M. 1898. sz. a. kelt intézvényével nem hagyta jóvá, mert: „az örökbefogadás csak az örökbefogadó házastársak és az örökbefogadandó H. J. között létesülvén, az utóbbinak vérszerinti utóda örökbefogadotti minőségben közvetlenül érdekelve nincs, ez okból az örökbefogadás előnyei annak részére ki nem terjeszthetők.“

Ily körülmények között nem látom beigazolva, hogy az örökbefogadottnak az örökbefogadó halála esetére való jogai különböznenek az okból, melyeket más örökösödési szerződés útján szerez, s a kétféle szerződés között nem találom meg azon különbséget, melynek alapján — határozott törvény hiányában — az oly sok fontos kérdésben ingadozó birói gyakorlat mellett megkoczkáztatni lehetne, hogy az örökbefogadási szerződésnél tanuk ne alkalmaztassanak. Tisztelet az ellenkező véleménynek! Tanut könnyen kapni mindig, az örökbefogadási szerződések rendszerint nem oly sürgősek, hogy a tanura esetleg várni is ne lehessen, s a közjegyzőre akkor sem kellemes, ha okiratjainak érvénye felől perlekednek, ha a jó eredmény kétségtelen; hát ha még ehez sok szó fér!

Dr. Kenessey Ferencz

veszprémi kir. közjegyzői helyettes.

A közjegyző s helyettese működésének kérdéséhez.

Írta: *Bésán Mihály*, lugosi kir. közjegyző.

Három éve már annak, hogy a szaklapokban felvettem a kérdést: jogosítva van-e a közjegyző is, helyettese is, ugyanazon a napon, de különböző helyen t. i. a székhelyen s a vidéken közjegyzői okiratokat felvenni?

Okot szolgáltatott erre egy konkrét eset s a közjegyzői törvénynek két rendbeli intézkedése, t. i. az 1874. évi XXXV. tcz. 24. §. utolsó bekezdése, mely így szól: „míg a helyettesítés tart: az a közjegyző, aki helyettesítve van, nem végezhet közjegyzői teendőket“ és az 1886. évi VII. tcz. 9. §-a, mely így szól, „ha a közjegyző bármik miatt eljárni akadályozva van: ha helyettese van, ez végezi mindazon teendőket, melyek a közjegyző hatásköréhez tartoznak.“

A felvetett kérdésre az igazságügyi kormányzat, a hova a konkrét eset eldöntés alá került, az 1886. évi VII. tcz. 9. §-a alapján először igenel válaszolt, utóbb azonban evvel homlok-egyenest ellenkező értelemben nemet mondott s kijelentette, hogy a közjegyző helyettese csak birói megbízásokat teljesíthet, ha a közjegyző akár a székhelyen, akár azon kívül működik, de közjegyzői okiratokat ugyanazon időben, habár különböző helyen, mind a ketten fel nem vehetnek.

Ez a két rendbeli ellentétes döntés világos bizonyítékul szolgál arra, hogy többé-kevésbé mind a két álláspont bir ugyan jogosultsággal, de a helyettes működésének kérdése végleg eldöntöttnek még nem tekinthető. Igazolja ezt még az a körülmény is, hogy az országos közjegyzői egyesület, noha az igazságügyi kormányzatnak második álláspontjára helyezkedett, később mégis más expedienst hozott javaslatba a helyettes működése iránt, ennek az eredményét azonban nem ismerem. Ez által az országos közjegyzői egyesület is kénytelen volt elismerni jogosultságát annak a felfogásnak, hogy az igazságügyi kormányzatnak másodizben hozott döntése megfelelhet ugyan a theoretikusok álláspontjának, de nem számolt a gyakorlati élet követelményeivel, s hogy a közjegyzői intézmény működésében megbénítja, mire nézve eddigi felszólalásaimban eclatans példákat hoztam fel.

Azóta a helyettes működésének kérdése egy egészen új stádiumba lépett, s a gyakorlat azt oly formán oldotta meg, hogy abban — felfogásom szerint — úgy a theoria mint a gyakorlat emberei bátran megnyugodhatnak, mert elég van tőve mind a két álláspontnak, s az igazságügyi kormányzatnak fentebb említett két ellentétes döntése egymás mellett megállhat, vagyis: ugyanazon a napon egy vagy különböző helyen, de különböző órában a közjegyző is, helyettese is vehet fel közjegyzői okiratokat. Mert

a helytessel biró kir. közjegyző, akár beteg, akár nem, akár a székhelyen van, akár másutt, mihelyt „bármik miatt“ akadályozva van személyesen működni: jogosítva van magát helyettesíteni. Az akadályozást s a helyettesítés szükségét esetről-esetre maga a közjegyző van hivatva megállapítani. Ezt a jogát kétségbe vonni nem lehet, a közjegyző tehát még akkor is helyettesítheti magát, mikor ő otthon van s jó egészségnek örvend, s a kamarához való szabályszerű bejelentés mellett bátran helyettesére bízhatja bármikor az összes közjegyzői teendőket. Nem is köteles a közjegyző magát több napra, egy napra, vagy fél napra helyettesíteni, tehát kiterjesztheti a helyettesítést a napnak bármely órájára.

Ha már most ez ellen törvényes kifogást emelni nem lehet: akkor az sem ellenkezik a törvénnyel, ha a közjegyző mindig feltételezve a helyettesítés megkezdésének s megszüntének bejelentését, bizonyos órákban a székhelyen, más órákban pedig a vidéken helyettese vesz fel közokiratokat, pl. délelőtt 11 óráig a közjegyző, azontul pedig a helyettes. Míg az egyiknek a működése tart: addig a másik szünetel; vagyis: a közjegyző a közjegyzői okiratokra vonatkozólag a munkát maga és helyettese közt megosztja.

Az ilyképeni helyettesítést a törvény nem tiltja, s nem tesz különbséget: hol dolgozik az egyik, hol a másik. Csak azt nem engedi meg a törvény, hogy egy és ugyanazon időben a közjegyző is, helyettese is vehessen fel közjegyzői okiratokat. A közjegyző egy napon háromszor is megszakíthatja személyes működését, s ugyanannyiszor a közjegyzői okiratok szerkesztését, kellő bejelentés mellett, helyettesére bízhatja. Ezt a jogot se lehet a közjegyzőtől megtagadni. *)

*) Nem értünk egyet a t. ezikkiró urral

Ámde hol van itt a garancia, hogy a közjegyző és helyettese csakugyan a napnak különböző szakában vagy órájában nem vesz fel egyszerre közjegyzői okiratot?

Erről a gyakorlat akkép gondoskodott, hogy a helyettesítés kezdetének s megszűntének óráját a közjegyző nem csak bejelenti a kamarának, hanem ő is, helyettese is a közjegyzői okmány záradékában kitünteti a befejezés s aláírás óráját, sőt percét is a kelet mellett, s minthogy a felek előtt ez is felolvastatik: kizártnak tartom a lehetőséget, hogy a közjegyző is, helyettese is — akár a székhelyen, akár a vidéken — egyszerre s ugyanazon időben vegyen fel közjegyzői okiratokat, a közjegyző pedig — a mi egyik alapfeltétel — a súlyos következmények tudatában bizonyára őrizkedni fog attól, hogy helyettesével egy és ugyanazon órában vegyen fel közjegyzői okiratokat.

Ez a gyakorlat teljesen megfelel az 1874. évi XXXV. tcz. 24. §. utolsó bekezdésének, mely szerint „míg a helyettesítés tart: az a közjegyző, aki helyettesítve van, nem végezhet közjegyzői teendőket“, de megfelel az 1886. évi VII. tcz. 9. §-nak is, mely szerint „ha a közjegyző bármi ok miatt (tahát nem csak távollét és betegség miatt) eljárni akadályozva van, s állandó helyettesessel bir, — ez végezi a közjegyzői teendőket.“

Önként értetik, hogy ez a gyakorlat tisztán csak a közjegyzői okiratok felvételére vonatkozik, s nem egyszersmind a bírói megbízásokra, vagy egyéb irodai munkára, mert a törvény is, a második ministeri döntés is megengedi, hogy akkor, midőn a közjegyző vesz fel közokiratokat, a helyettes hagyatékot tárgyaljon, leltározást, árverést teljesítsen, s magán megbízásokat végezzen, — s megfordítva.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évré 5 frt, fél évré 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
---	---------------------------------------	--

TARTALOM: Az örökösödési eljárás 1894. XVI. t.-cz. 55. §-hoz. — A közjegyzői levéltárak kiselejtezése; írta *Jakab Géza*, kir. közjegyző. — Egy kis védekezés. *J. G.* — A győri kir. táblának 6-ik számú döntvénye.

Az örökösödési eljárás (1894. XVI. t.-cz.) 55. §-hoz.

(Kisérlet a mintatár alkotásához.)

Az 55. §. a tárgyalásról rendelkezik és felsorolja a tárgyalás teendőit.

A végrehajtási rendeletek 69—72. §§. szabályokat foglalnak magokban a tárgyalási jegyzőkönyvre nézve, de mintát nem adnak. A 69. §. utasítást ad és pedig elég részletes, de 1—4 pontok alatt, a mi ott rendelve van, az mind csak a bevezetésre tartozik, magáról a tulajdonképpeni jegyzőkönyvről az 5. pontban csak annyi van írva, hogy a jegyzőkönyv tartalmazza a „tárgyalás menetének általános kitüntetését.“

Ugy gondolom, hogy a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyv elég fontos okmány arra, hogy a felett eszmecserét folytassunk és a végén, ha lehet, megállapodjunk egy a legjobbnak tartott formában.

Mind a feleknek, mind a bíróságnak nagy könnyebbség lesz, ha mindig egyalaku és pedig a legjobb alaku jegyzőkönyvet kapja, a melyet megösmerve mindeniknél, ha keres valamit, úgy szólva, azonnal reá nyithat arra a fejezetre, a melyiket olvasni akar.

De a közjegyzőre is nagy könnyebbség, ha a keret mindig készen van és csak be kell írni a tárgyalás eredményét, ha egyebet semmit sem veszünk, már maga az, hogy mintája lévén, nem